

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА”

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

М.А.Н.

• Мала академія наук
• України під егідою
• ЮНЕСКО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ XVII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ “АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ”

12-13 ГРУДНЯ 2024 РОКУ

УДК 622.245.42

ВИКОРИСТАННЯ СПОВІЛЬНЕНИХ КИСЛОТ ПРИ ОБРОБКАХ
КАРБОНАТНИХ КОЛЕКТОРІВ

Петруняк М.В., Бовкун В.О.

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
marinamarina230679@gmail.com, bovckun93@gmail.com*

Шудрик О.Л.

ПАТ «Укрнафта»

Oleksandr.Shudryk@Ukrnafta.com

Актуальність. Сучасні способи інтенсифікації припливу вуглеводнів до вибоїв свердловин є ефективним методом збільшення їх поточної продуктивності і суттєво впливають на коефіцієнт газоконденсатовилучення. Одним із методів впливу на пласт являється кислотна обробка. Цей метод інтенсифікації досить простий та дозволяє збільшити проникність привибійної зони пласта, що у свою чергу вплине на дебіт свердловини [1].

Метою роботи є визначення типу відповідного кольматанта та його час стійкості під час кислотної обробки карбонатного колектора при 145°C на Яблунівському НГКР.

Методика та організація дослідження. При дії оцтової кислоти на карбонаті пласти утворюється розчинна у воді сполука (оцтовокислий кальцій):

За кордоном і на Україні широко використовується для обробок високотемпературних пластів з (вище 90 С) оцтова кислота. Вона значно повільніше реагує з карбонатною породою, ніж соляна кислота [2].

Для досягнення поставленої мети потрібно було вирішено такі завдання, як приготування кольматантів, сповільненого кислотного розчину та розчину-носія, досліджено стійкість кольматантів при 145°C середовищі-носія, досліджено стійкість кольматантів при 145°C у розчині сповільненої оцтової кислоти.

Розглядаються кольматанти на основі зшитого ксантану та їх стійкість при 145 °С.

«ВИРОБНИЦТВО, ТЕХНОЛОГІЇ, ІНЖЕНЕРІЯ»

Склад приготованого розчину сповільненої кислоти наведено в таблиці 1.

Таблиця 1. Склад розчину сповільненої оцтової кислоти 10% НОАс

№	Компонент	Питома вага кг/м ³	Масова частка %	Функція в розчині
1.	Вода	1000	-	Розчинник
2. 2.	Оцтова кислота (80%)	1070	10.0	Головний реагент
3. 4.	Мурашина кислота (85%)	1195	3.0	pH-буфер, інтенсифікатор інгібітору корозії
4. 5.	ПАР	1050	1.0	ПАР
5. 6.	Інгібітор випадіння нерозчинних солей заліза	Пор.	0.2	Інгібітор випадіння нерозчинних солей заліза
6. 7.	Аскорбінова кислота	Пор.	0.5	Агент по контролю заліза
7. 8.	Ізопропанол	786	0.4	Розчинник
8. 9	Деемульгатор	1000	0.5	Деемульгатор
9.	Ацетат кальцію	Пор.	10.0	Сповільнювач реакції
10.	АСІ-130	892	2%	Інгібітор корозії

Результати досліджень. Кольматанти готували згідно з рецептурами наведеними нижче(табл. 2, 3). Кольматант 1 готували розчиненням необхідних речовин у воді за кімнатних умов. Кольматант 2 прогрівався 30 хв на водяній бані при 80 °С для зшивки ксантану .

Як середовище-носій використовували 5% водний розчин КСІ. Стійкість кольматантів при 145°С у середовищі. Як середовище-носій використовували 5% водний розчин КСІ. Стійкість кольматантів при 145°С у середовищі. Обидва кольматанти розбивалися в крихту, потім диспергувалися в середовищі-носія (1:2) і поміщалися в автоклави.

Таблиця 2. Рецептатура приготування кольматанта 1

№	Компонент	Густина кг/м ³	Масова доля %	Функція в розчині
1.	Вода	1000	-	Розчинник
2.	Ксантанова камідь	Пор	1.0	Загущувач
3.	Хромовокалієві квасці	Пор	1.0	Зшивач
4.	Хлорид каля	Пор.	5	Носій

Таблиця 3. Рецептура приготування кольматанта 2

№	Компонент	Густина кг/м ³	Масова доля %	Функція в розчині
1.	Вода	1000	-	Розчинник
2.	Ксантанова камідь	Пор	1.0	Загущувач
3.	Дихромат калія	Пор	0.25	Зшивач
4.	Диетилдітіокарбамат натрія	Пор	0.3	Відновлювач
5.	Феррохромлігносульфо нат	Пор.	0.1	Термостабілізатор
6.	Хлорид калія	Пор.	5	Носій

Автоклави прогрівали в сушильній шафі протягом 50 хвилин до 145°C, охолоджували шафу протягом 10 хвилин, після чого продовжували нагрівання обох кольматантів протягом 1 години та 3 годин. Після цього автоклави охолоджувалися 20 хвилин під струменем холодної води. Як показали результати, обидва кольманти зберігали вихідну форму «крихт» після термовитримки. У разі витримки протягом «3 годин» спостерігалось розкладання від 10 до 15% обох кольматантів.

Стійкість кольматантів при 145°C у розчині сповільненої оцтової кислоти. Обидва кольматанти розбивалися в крихту на мішалці, потім диспергувалися в 10% РЗУК (1:1) і поміщалися в автоклави. Автоклави прогрівали в сушильній шафі протягом 50 хвилин до 145 С, охолоджували шафу протягом 10 хвилин, після чого витримувалися при 145 С деякий час.

Висновки. Встановлено, обидва кольматанти повністю руйнувалися за 1 годину витримки при 145°C. Враховуючи те, що процедура приготування кольматанта 2 складніша ніж кольматанта 1, то стійкість кольматант 2 не досліджували для меншого часу витримки.

Література

1. Єгер Д.О. Підвищення ефективності направлених методів інтенсифікації видобутку нафти і газу / Д.О. Єгер. - Львів: Ліга-прес, 2003. – 160 с.
2. Качмар Ю.Д. Інтенсифікація припливу вуглеводнів у свердловину. Книга 1 / Ю.Д. Качмар, В.М. Світлицький, Б.Б. Саинюк, Р.С. Яремійчук. – Львів: вид. Центр Європи, 2004. – 352 с.